

แบบรายงานผลการฝึกอบรมฯ ในประเทศ ในหลักสูตรที่หน่วยงานภายนอกเป็นผู้จัด

ตามหนังสืออนุมัติที่ กท.๐๗๐๓/๓๒๙๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ซึ่งข้าพเจ้า ๑. นางสาวสมจินตนา ทบบัณฑิต เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน
๒. นายชัยสิทธิ์ ภูริศรี เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน
๓. นายธนรัตน์ หมัดเขียว เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน

สังกัด กองทันตสาธารณสุข สำนักอนามัย

ได้รับอนุมัติให้ไป (ฝึกอบรม/ประชุม/ดูงาน/ปฏิบัติการวิจัย) ในประเทศ หลักสูตร ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรและบุคลากรสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนการดูแลทันตสุขภาพผู้สูงอายุในระบบปฐมภูมิ ระหว่างวันที่ ๒๗.-๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมริชมอนด์ สโตร์ลิส คอนเวนชั่น โฮเทล จังหวัดนนทบุรี โดยไม่เบิกค่าใช้จ่าย

ขณะนี้ได้เสร็จสิ้นการฝึกอบรมฯ แล้ว จึงขอรายงานผลการฝึกอบรมฯ ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. เนื้อหา ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมฯ
๒. การนำมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน/ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางาน
๓. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมฯ ดังกล่าว (เช่น เนื้อหา/ความคุ้มค่า/วิทยากร/การจัดหลักสูตร เป็นต้น)

กรุณาแนบเอกสารที่มีเนื้อหาครบถ้วนตามหัวข้อข้างต้น

๑. เนื้อหา ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมฯ

Primary Care : ยุทธภูมิสำคัญของระบบสุขภาพไทย

บรรยายโดย ทพ.สุธา เจียรณณีโชติชัย

ทพญ.สุปราณี ดาโลดม

ทพ.พุลพฤษ โสภารัตน์

ระบบสุขภาพไทย ขับเคลื่อนด้วยโรงพยาบาลขนาดใหญ่และผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ทำให้ระบบการบริการสาธารณสุขเกิดปัญหาความแออัด ใช้เวลานานในการรอคอย อัตราการเข้าถึงบริการต่ำ มีความเหลื่อมล้ำ ผู้รับบริการเกิดความไม่พึงพอใจ และรูปแบบการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ มีแนวโน้มดูแลเป็นรายโรค รายอวัยวะ ขาดเจ้าภาพในการดูแลแบบองค์รวม ประชาชนขาดแพทย์ที่ปรึกษาที่เป็นเจ้าภาพหลักในการให้คำปรึกษาหรือสอบถามปัญหาเจ็บป่วย ทางด้านผู้ให้บริการเกิดปัญหาเรื่องภาระงานล้นมือ และในภาพรวมพบปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศเพิ่มขึ้น

ระบบสุขภาพไทยที่ควรจะเป็น ควรได้รับการบริหารจัดการเป็นระดับต่างๆ ลดหลั่นตามสัดส่วนที่เหมาะสม ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ ตติยภูมิ และศูนย์เชี่ยวชาญ มีระบบเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชน (Health Literacy) มีการคัดกรองสุขภาพรายบุคคล ครอบครัวและชุมชน มีระบบส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ ระบบสุขภาพปฐมภูมิ จึงตอบโจทย์ของปัญหาสุขภาพของประชาชน

เป้าหมายระบบสุขภาพ คือการสร้างบุคคล ครอบครัว ชุมชนที่เข้มแข็ง มีองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นแกนกลาง มีระบบสาธารณสุขสนับสนุน เพื่อการจัดบริการที่มีคุณภาพและครอบคลุม

ความท้าทายระบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุ ลดการสูญเสียฟันระยะยาว : ต้องเริ่มที่ Active citizens รวมทั้งผู้สูงอายุ เพิ่มคุณภาพชีวิตด้วยสุขภาพช่องปาก (advocacy health literacy) ระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ สร้าง Mindset ใหม่ ที่เน้นองค์รวมและบูรณาการ ๕ กองทุนสุขภาพของท้องถิ่น

แผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย : ปีนี้เราจะทำอะไร

บรรยายโดย ทพญ.วรางคณา เวชวิธี

Goal สำหรับผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงอายุสุขภาพดี ดูแลตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

Goal สำหรับช่องปากผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงอายุมีสุขภาพช่องปากดี มีฟันใช้งานเหมาะสม และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี โดยมีการดูแลตนเองโดยภาคประชาชน ชุมชน ให้ผู้สูงอายุทุกกลุ่มดูแลช่องปากตนเองได้ มีระบบบริการสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ส่งต่อ รั้งกลับ ครบวงจร และมีการพัฒนา/นำเทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการดูแลตนเอง และเพิ่มการเข้าถึงบริการตามจำเป็น

สูงอายุแล้วไง? ทำไมใครๆ ก็พูดถึง (Golden Age : Practice to Concept)

บรรยายโดย ผศ.ทพ.อดิศักดิ์ จิ๊งพัฒน์นาดี

นัยสำคัญของสังคมผู้สูงอายุ สังคมสูงอายุ คือ สัดส่วนระหว่างจำนวนผู้สูงอายุกับประชากรกลุ่มอื่นๆ Ageism เป็นคำเกี่ยวกับ ความแก่ (old age) เช่น เดียวกับการเหยียดเชื้อชาติ (racism) คือเป็นเรื่องสีผิวและการเหยียดเพศ (sexism) คือเป็นเรื่องเพศสภาพ (gender)

สิ่งสำคัญ ๓ ประการ สำหรับทันตบุคลากรในการทำงานกับผู้สูงอายุ

๑. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางสรีระและพยาธิสภาพที่เกิดขึ้นเนื่องจากอายุที่เพิ่มมากขึ้น
๒. มีความรู้และไวต่อความต้องการและทัศนคติด้านจิตใจและสังคมของผู้สูงอายุ
๓. มองย้อนเข้าไปด้านในของตนเอง ให้เห็นทัศนคติหรืออคติที่ตนเองมีต่อผู้สูงอายุ

บทเรียนจากพื้นที่ : ทันตภิบาล ... คนตัวเล็ก หัวใจใหญ่

บรรยายโดย นพ.มหาหมัดอาลี กระจโด

นางอารดา แลมีซอ

นายการียา ยือแร

นางสาวอารีนา วาเงาะ

ทพญ.วรรัตน์ ใจชื่น

ระบบบริการปฐมภูมิ เป็นเสมือนหน่วยหลักที่ทำหน้าที่เชื่อมประสานระหว่างประชาชน(คนไข้) กับบริการสุขภาพเฉพาะทางต่างๆ รวมถึงเชื่อมบริการที่เป็นบริการทางการแพทย์กับการจัดการปัจจัยในด้านจิตใจ สังคม เศรษฐกิจ

หน่วยบริการปฐมภูมิที่ดี คือ หน่วยที่มีบทบาท ดังนี้

๑. First contact เป็นหน่วยแรกของการบริการที่ประชาชนใช้บริการ
๒. Continuity เป็นหน่วยที่ดูแลประชาชนอย่างต่อเนื่อง
๓. Comprehensive and self-reliance ให้บริการที่ครอบคลุม ผสมผสาน ตามความจำเป็นของผู้รับบริการแต่ละคน ส่งเสริมการพึ่งตนเองและเชื่อมโยงบริการ เพื่อส่งเสริม ป้องกันโรค
๔. Co-ordinate เป็นหน่วยกลางที่เชื่อมบริการกับระดับต่างๆจนถึงเชื่อมกับบ้านและชุมชน รวมถึงการดูแลรายบุคคลกับวิชาชีพสาขาต่างๆ

หลักคิดของทีมยกระดับการทำงานในชุมชน คือ ดูแลเหมือนครอบครัว มองเห็นคน ก่อนเห็นโรค และเข้าใจหลักการของ Primary care ลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงบริการที่จำเป็น และความสมดุลของการพึ่งระบบบริการและพึ่งตนเอง

Special Needs Care : Management by Primary Care Team

บรรยายโดย ทพญ.พัชรวรรณ สุขุมาลินท์
นางสาวเกวลิน ปัญญา
ทพ.พลฤกษ์ โสภารัตน์

Health (สุขภาพ) หมายถึง “สภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ มีสภาวะทางจิตวิญญาณ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข และมีได้หมายความเฉพาะเพียงแต่การปราศจากโรคและทุพพลภาพเท่านั้น”

Oral health (สุขภาพช่องปาก) คือ สภาวะช่องปากที่ทำให้บุคคลสามารถรับประทานอาหาร พุดเข้าสังคม ปราศจากโรคในระยะที่มีอาการหรือความอึดอัดใจ/ลำบากใจ (active disease) มีความเป็นอยู่ที่ดี

Special needs patient คือ “กลุ่มคนไข้ที่มีความต้องการพิเศษ” ผู้ที่มีความผิดปกติ/มีการสูญเสียหน้าที่หรือโครงสร้างของมนุษย์ในด้านร่างกายหรือจิตใจ (Impairment) การขาด/ถูกจำกัดความสามารถทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมต่างๆ อย่างที่คนปกติจะทำได้ (Disability)

เป้าหมาย Special needs patient คือ การสร้างสุขภาพช่องปาก (improvement of the oral health) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (To improve quality of life)

การจัดบริการทันตกรรมในคนไข้พิเศษในระดับปฐมภูมิ คือ ๑A๔C ได้แก่ เข้าถึงบริการ (access) รักษาอย่างต่อเนื่อง (continue) ประสานงานทำงานเป็นทีม (coordinate) ชุมชนมีส่วนร่วม (community) ครอบคลุมทุกมิติของผู้ป่วย (comprehensive) บริการทันตกรรมในคนไข้พิเศษ ได้แก่ เพิ่มการเข้าถึงบริการ ให้การดูแลรักษาแก่ผู้ที่มีปัญหาในช่องปาก และมีการติดตามเฝ้าระวังในกรณีที่เหมาะสมตามความเสี่ยงของแต่ละบุคคล โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทีมสหวิชาชีพ

๒. การนำมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน/ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางาน

สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดูแลทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ และวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมประชุมไปถ่ายทอดให้กับทันตบุคลากรในสังกัดคนอื่นได้ทราบ

๓. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมฯ ดังกล่าว (เช่น เนื้อหา/ความคุ้มค่า/วิทยากร/การจัดหลักสูตร เป็นต้น)

การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรฯ มีการนำเสนอประเด็นด้านต่างๆเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อให้ทันตบุคลากร มีความเข้าใจกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น สามารถให้การดูแลทันตสุขภาพผู้สูงอายุในระบบปฐมภูมิ รองรับสังคมผู้สูงอายุในปัจจุบัน